

УДК 378:378.147.091.33-27.22]:811(043.3)
DOI <https://doi.org/10.24919/2308-4863/85-2-44>

Євген ЛОГВИНОВ,

orcid.org/0000-0002-1372-4521

старший викладач кафедри іноземних мов

Харківського національного університету радіоелектроніки

(Харків, Україна) evhen.logvinov@nure.ua

ВПРОВАДЖЕННЯ МОДЕЛІ ВЗАЄМОДІЇ ВИКЛАДАЧА І СТУДЕНТА В ПРОЦЕСІ ВИВЧЕННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ В ЗВО

Стаття характеризує зміст та значення взаємодії викладача і студента в процесі навчання іноземної мови, оскільки ця дисципліна входить до структури формування професійної компетентності майбутніх фахівців технічного профілю. Визначено та розкрито поняття «взаємодія» в найзагальнішому значенні, що відображає універсальну, загальну форму розвитку, вплив об'єктів один на одного. Доведено, що формою взаємодії є спілкування, яке визначається як взаємодія двох або більше людей, як складний багатоплановий процес встановлення та розвитку контактів між людьми (міжособистісне спілкування) і групами (міжгрупове спілкування). Розглянуто та проаналізовано роботи вітчизняних дослідників в системі взаємодії викладача та студента. Окреслено, що для організації ефективної багатосторонньої комунікації на практичних заняттях з іноземної мови необхідно побудувати відповідну модель. Обґрунтовано, що під моделлю розуміємо «таку матеріально реалізовану схему, яка, відображаючи або відтворюючи об'єкт дослідження, здатна замінювати його так, що її вивчення дає нову інформацію про цей об'єкт. Вважаємо, що модель має бути робочим інструментом, що дає змогу чітко побачити внутрішню структуру досліджуваного об'єкта або процесу, систему чинників, що впливають на неї, ресурсного забезпечення розвитку. У моделі чітко формулюється мета та завдання, які ставляться під час її вивчення. За допомогою моделі можна легко здійснювати вибір засобів подання навчального матеріалу. Моделювання дає змогу не просто інформувати студентів, а й аналізувати, структурувати наявну інформацію або формувати нову. При цьому здійснюються процеси навчальної та пізнавальної діяльності, тобто вирівнювання відмінностей у вихідній інформованості партнерів. Представлено модель взаємодії викладача і студентів у процесі вивчення іноземної мови, яка включає: мету, завдання, суб'єкти процесу, умови, методи цього процесу, навчальну інформацію, форми передачі інформації, компоненти, етапи взаємодії та кінцевий результат. Відокремлено, що основними суб'єктами організації взаємодії в процесі багатостороннього спілкування є викладач і студент, їхній взаємний зв'язок, взаємні впливи і зміни. Зазначено компоненти взаємодії викладача і студентів: мотиваційний, інформаційно-пізнавальний, рефлексивний, рефлексивний.

Ключові слова: значення взаємодії, процес навчання іноземної мови, формування професійної компетентності майбутніх фахівців технічного профілю, модель взаємодії, компоненти взаємодії.

Evgen LOGVINOV,

orcid.org/0000-0002-1372-4521

Senior Lecturer at the Department of Foreign Languages

Kharkiv National University of Radioelectronics

(Ukraine, Kharkov) evhen.logvinov@nure.ua

IMPLEMENTATION OF A MODEL OF TEACHER-STUDENT INTERACTION IN THE PROCESS OF LEARNING A FOREIGN LANGUAGE IN A UNIVERSITY

The article reveals the content and significance of interaction in the process of teaching a foreign language, since this discipline is part of the structure of the formation of professional competence of future technical specialists. The concept of 'interaction' in the most general sense is defined and disclosed which reflects the universal, general form of movement, the influence of objects on each other. It is proved that the form of interaction is communication which is defined as the interaction of two or more people, as a complex multifaceted process of establishing and developing contacts between people (interpersonal communication) and groups (intergroup communication). The works of domestic researchers in the system of teacher-student interaction are considered and analysed. It is outlined that in order to organise the effective multilateral communication in practical foreign language classes, it is necessary to build and study an appropriate model. It is substantiated that by a model we mean 'such an imaginary or materially realised scheme that, reflecting or reproducing the object of study, is able to replace it so that its study gives us new information about this object. We believe that the model should be a working tool that allows us to clearly see the internal structure of the object or process under study, the system of factors that influence it, and the resource support for development. The model clearly defines the purpose and objectives of the learning process. The model makes it easy to choose the means of presenting educational material. Modelling allows not only to inform students but also to analyse, structure existing information or generate new information. At the same time, the processes of learning and cognitive activity are carried out, i.e., levelling differences in the initial awareness of partners. The article presents a model of interaction between a teacher and students in the process of learning a foreign language, which includes: purpose, tasks, subjects of the process, conditions, methods of this process, educational information, forms of information transfer, components, stages of interaction and the final result. It is emphasised that the main subjects of organising interaction in the process of multilateral communication are the teacher and the student, their mutual relationship, mutual influences and changes. The components of teacher-student interaction are identified: motivational, informational and cognitive, reflective, and reflexive.

Key words: meaning of interaction, process of teaching a foreign language, formation of professional competence of future technical specialists, model of interaction, components of interaction.

Постановка проблеми. Нині дедалі більше зростає значення взаємодії викладача і студента в процесі навчання іноземної мови, оскільки ця дисципліна входить до структури формування професійної компетентності майбутніх фахівців технічного профілю. Тому в теорії та практиці освіти триває пошук нових форм та методів, які б створювали умови для розвитку комунікативних умінь і навичок іншомовної взаємодії на заняттях. У зв'язку з цим, процес навчання іноземних мов слід розуміти не як індивідуальну діяльність студентів із навчальним матеріалом, а як установлення взаємодії викладача і студентів, студентів один з одним, під час якої реалізується завдання привласнення мовленнєвого досвіду новою для них мовою.

Педагогічна наука свідчить про те, що взаємодія людини з іншими людьми є особливий вид зв'язку, відносин, яка передбачає взаємні впливи сторін, взаємні впливи та зміни. Серед цих взаємодій особливе місце належить спілкуванню (специфічна форма суб'єкт-суб'єктної взаємодії) і спільній діяльності (специфічна форма суб'єкт-об'єктно-суб'єктної взаємодії). Взаємодію розуміють як безпосередню міжособистісну комунікацію, особливістю якої є здатність людини якої є здатність людини «приймати роль іншого», уявляти, як її сприймає партнер по спілкуванню або група, інтерпретувати ситуацію та конструювати власні дії, та характеризується високим ступенем інтенсивності спілкування його учасників, їхньої комунікації, обміну діяльностями, зміною і різноманітністю видів, форм і прийомів. Взаємодія – це процес безпосереднього або опосередкованого впливу суб'єктів одне на одного, який породжує причинну обумовленість їхніх дій і взаємозв'язок. Цей процес потребує активності та взаємної спрямованості дій тих людей, які беруть у ньому участь. Якщо кожний учасник виступає як особистість, а не як об'єкт, взаємодія може відбутися на високому рівні моральної культури спілкування. Особистість, спілкуючись, сподівається, що її вислухають, зрозуміють, відгукнуться на її почуття, дадуть відповідь на запитання. Для цього потрібні певні комунікативні, бажано гуманістичні, установки щодо інших людей. Без таких установок відповідної мотивації взаємодії у спілкуванні може і не відбутися. Взаємодія «визначає саме існування освітніх і виховних процесів, з нею пов'язані цілі і зміст, методи і форми педагогічної діяльності, мотиви поведінки та рушійні сили педагогічного процесу» (Кравчинська, 2017).

Формою взаємодії є спілкування. «Спілкування визначається як взаємодія двох або більше людей,

як складний багатоплановий процес встановлення та розвитку контактів між людьми (міжособистісне спілкування) і групами (міжгрупове спілкування), що містить у собі щонайменше три різних процеси: комунікацію (обмін інформацією), інтеракцію (обмін діями) і соціальну перцепцію (сприйняття і розуміння партнера)» (Дегтярьова, 2010).

Аналіз останніх досліджень. Наукові проблеми та перспективи розвитку системи взаємодії викладача та студента розглядаються в роботах вітчизняних дослідників таких, як О.П. Биконі, І. Т. Зварич, С. Г. Литвинова, Т. В. Пиляєва, А. Л. Чорний, О. Б. Шендерук, Г. А. Шиліна та зарубіжних вчених Rey Thomas, Mikhael Muchnic, Peter Knight, Takeshi Utsumi, Alan Chute.

Мета статті. Педагогічна взаємодія передбачає таке управління пізнавальним процесом, коли створюється сприятливий психологічний клімат, що дозволяє управляти процесом постійного діалогу, коли використовується така система методів і технологій навчання, основною метою якої є не передача готових знань і їх відтворення викладачем, а самостійне здобуття цієї сукупності знань в активному пізнавальному процесі. Тому метою даної статті є впровадження моделі взаємодії викладача та студента в процесі вивчення іноземної мови в ЗВО.

Виклад основного матеріалу. Взаємодія в процесі вивчення іноземної мови тісно пов'язана з комунікацією. Вона включає координацію спільних дій і передбачає, крім пізнання, емоційний контакт, зворотний зв'язок, який забезпечує коригування діяльності студентів з боку викладача, активну позицію суб'єктів у навчальному процесі. Спілкування виступає як засіб вирішення навчальних завдань; системи соціально-психологічного забезпечення виховного процесу; способу організації взаємовідносин викладачів і студентів, коли поєднуються навчання і виховання; процес виховання особистості та творчої індивідуальності. Прийнято вважати, що спілкування в процесі навчання іноземної мови може бути одностороннім і багатостороннім. У першому випадку, мається на увазі організація навчального процесу, в якій викладач запитує, спонукає студента до мовленнєвої діяльності – студент відповідає (Яшенкова, 2010). Цей процес будується за схемою «стимул – реакція». Для багатостороннього спілкування типовими формами роботи є групові та колективні, в яких кожен студент має змогу проявити себе як самостійний і повноправний учасник певної діяльності. Модель багатостороннього спілкування має складну структуру

взаємовідносин і взаємозв'язків між учасниками освітнього процесу. Вона представляє навчання як «вільне розкриття особистісних можливостей». Викладач закладу вищої освіти виступає ініціатором і керівником процесу спілкування, суть якого становлять система, прийоми і навички взаємодії педагога і студентського колективу, змістом якого є обмін інформацією, навчально-виховний вплив, організація взаємовідносин і трансляція особистості педагога тим, хто навчається. У багатосторонній комунікації немає одного носія інформації, а є рівноправні, паритетні учасники, які здійснюють процес спілкування за схемою «діяльність – взаємодія – спілкування – контакт». Істотно змінюється роль викладача у цьому процесі. Він стає одночасно й організатором процесу спілкування, і його учасником. Від того, які способи організації комунікації він обере, залежить ефективність спілкування.

Взаємодія викладачів і студентів відкриває широкі перспективи для підвищення ефективності навчання студентів іноземної мови і багато в чому визначає розвиток здібностей майбутніх професіоналів, їх самоствердження та самореалізацію (Sit Fatimah Omar, 2020, 1013).

Для організації ефективної багатосторонньої комунікації на практичних заняттях з іноземної мови необхідно побудувати та вивчити відповідну модель. У педагогічній науці вже давно використовується поняття «модель». Слово модель походить від латинського слова *modus* (*modulus*) і означає міра, образ, спосіб, норма. Під моделлю в широкому розумінні в науці заведено розуміти аналог, замісник оригіналу (фрагмента дійсності), який за певних умов відтворює те, що цікавить дослідника. Під моделлю розуміємо «таку уявлювану або матеріально реалізовану схему, яка, відображаючи або відтворюючи об'єкт дослідження, здатна заміщати його так, що її вивчення дає нам нову інформацію про цей об'єкт» (4).

Це визначення моделі містить такі принципи:

- це уявлення, яке представлено або матеріально реалізовано системою;
- вона відображає об'єкт дослідження;
- вона здатна заміщати об'єкт;
- її вивчення дає нову інформацію про об'єкт.

При цьому модель повинна мати схожість з оригіналом, бути здатною заміщати його в певних відносинах і відкривати нові властивості оригіналу, нові можливості його вдосконалення» (Тютюнник, 2012). Вважаємо, що модель має бути робочим інструментом, що дає змогу чітко побачити внутрішню структуру досліджуваного об'єкта або процесу, систему чинників, що впливають на неї,

ресурсного забезпечення розвитку. За допомогою моделі можна легко здійснювати вибір засобів подання навчального матеріалу.

Найважливіше в поданні навчального матеріалу для процесу навчання полягає в тому, щоб обрані модельні засоби були оптимальними з погляду навчальної комунікації та допомагали конструктивній взаємодії учасників навчального процесу.

У моделі чітко формулюється мета та завдання, які ставляться під час її вивчення. Моделювання дає змогу не просто інформувати студентів, а й аналізувати, структурувати наявну інформацію або формувати нову. При цьому здійснюються процеси навчальної та пізнавальної діяльності, тобто вирівнювання відмінностей у вихідній інформованості партнерів. Прагнення зрозуміти погляди й установки одне одного, зіставити їх, висловити свою згоду чи незгоду, дійти певних узгоджених або нових результатів (Halatsyn, 2021: 24).

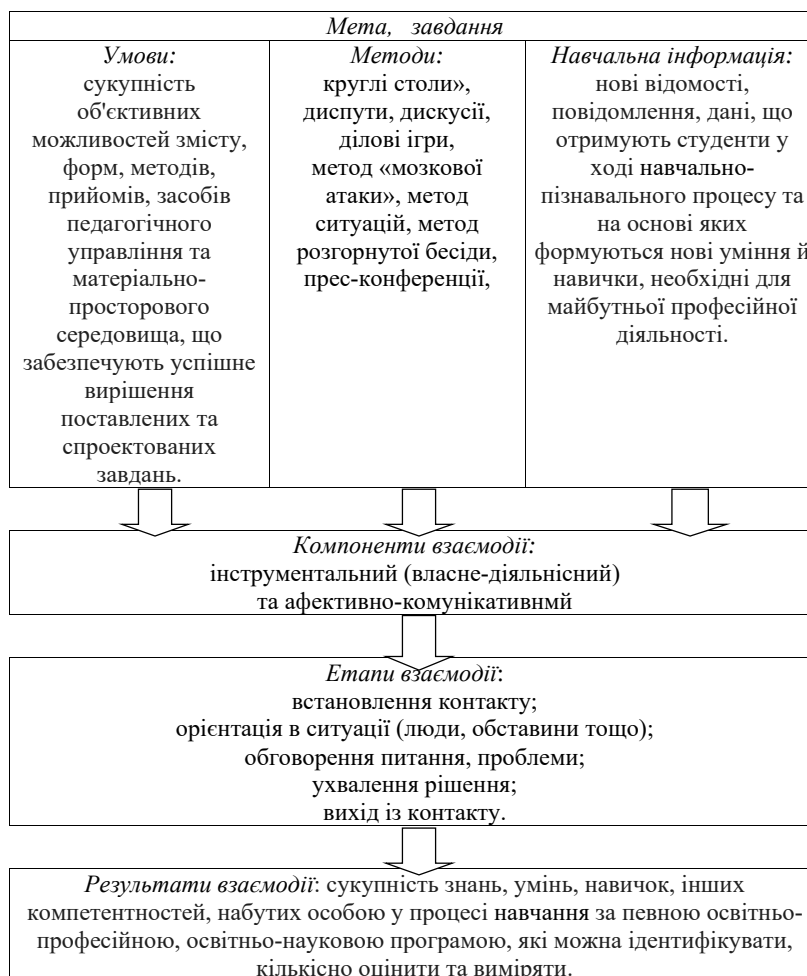
Під час організації взаємодії викладача іноземної мови та студентів, особливу увагу слід звернути на інтереси, потреби, можливості кожного учасника багатостороннього спілкування. Моделювання майбутньої взаємодії зі студентами може виконати педагог-аналітик, прогнозист, професіонал, здатний не тільки створити модель спілкування з урахуванням різних чинників і умов спільної творчої діяльності, а й реалізувати на практиці свої власні резерви і потенційні можливості учнів. Від того, як викладач змодельює взаємодію зі студентами, залежить результат процесу навчання іноземної мови.

Модель взаємодії викладача і студентів у процесі вивчення іноземної мови включає: мету, завдання, суб'єкти процесу, умови, методи цього процесу, навчальну інформацію, форми передачі інформації, компоненти, етапи взаємодії, результат і може бути представлена таким чином:

Метою взаємодії на заняттях іноземної мови в технічному закладі освіти є організація багатостороннього спілкування, активізація навчально-пізнавальної діяльності та набуття студентами необхідних теоретичних знань, практичних умінь і навичок, мовленнєвого досвіду для участі в комунікаційних процесах. Основні завдання спрямовані на розвиток навичок глобального та критичного мислення студентів, ефективної комунікації під час письмового та усного спілкування, вміння працювати в групі, швидко адаптуватися до змін інформаційних комп'ютерних технологій, здійснення пошуку та систематизації отриманих результатів.

Основними суб'єктами організації взаємодії в процесі багатостороннього спілкування можна

Взаємодія викладача та студентів

виокремити викладача і студента, їхній взаємний зв'язок, взаємні впливи і зміни, як результат взаємовпливу один на одного, рівність їхніх позицій, повагу і довіру викладача до кожного студента як свого партнера (Pradono, 2013: 47). Специфіка взаємодії зумовлена тим, що в її процес залучені не тільки індивідуально-психологічні особливості особистості викладача, а й особливості студентів, без яких діяльність педагога втрачає сенс. Для успішного здійснення процесу спілкування на заняттях іноземної мови необхідно створити умови, що сприятимуть активній навчально-пізнавальній діяльності студентів та отриманню ними задоволення, радості від участі в цьому процесі, прояву позитивних емоцій від сумісного спілкування, а також навчання. Необхідно також передбачити й такі моменти, як підготовка аудиторії, розміщення столів, розміщення засобів технічного забезпечення.

Основним методом взаємодії в процесі вивчення іноземної мови є організація багатостороннього спілкування в навчальній групі. Колектив благо-

творно впливає на становлення мовної особистості кожного студента. Багатостороння комунікація стає необхідним атрибутом навчальної діяльності, коли студенти безпосередньо в процесі засвоєння знань обмінюються результатами пізнавальної діяльності, обговорюють їх і дискутують. Спілкування підвищує мотивацію до вивчення іноземної мови: з'являється особиста відповідальність, почуття задоволення від публічно пережитого успіху в навчанні, що формує у студентів якісно нове ставлення до предмета.

Навчальна інформація – компонент моделі, що представляє зміст навчальної дисципліни, який необхідно засвоїти в процесі навчання. Це відібрана, логічно вибудована й укладена викладачем у певну форму наукова інформація предметної області. Вона є результатом процесу формалізації і може бути представлена або у формі усного, показового повідомлення, або на прикладі таблиць, діаграм, схем, або у вигляді презентаційного матеріалу (Малихін, 2023: 62). У процесі навчання іноземної мови в технічному закладі

вищої освіти можна виокремити такі компоненти взаємодії викладача і студентів: мотиваційний, інформаційно-пізнавальний, рефлексивний, рефлексивний.

На основі мотиваційного компонента відбувається виявлення студентами сенсу та характеру діяльності у вивченні іноземної мови, усвідомлення особистісних і професійних цілей у цій сфері. Взаємодія викладача і студентів проявляється через її спрямованість на розв'язання не тільки конкретних навчальних завдань, а й на активізацію навчально-пізнавальної діяльності студентів.

Інформаційно-пізнавальний компонент передбачає взаємобмін між викладачем та студентами навчальною інформацією, що відповідає цілям і завданням їхнього професійного розвитку засобами іноземної мови.

У рефлексивному компоненті формується рефлексія як здатність вийти із ситуації та подивитися на себе збоку. Рефлексія – це самоаналіз, самооцінка учасниками взаємодії своєї діяльності. Психологія розглядає рефлексію як процес самопізнання суб'єктом внутрішніх психічних актів і станів. А в соціальній психології, рефлексія – це не тільки знання і розуміння суб'єктом самого себе, а й усвідомлення ним того, як його оцінюють інші індивіди, яки ними сприймається. Це здатність уявного відображення позиції іншого з його точки зору. Рефлексія – це процес дзеркального взаємовідображення суб'єктами один одного і самих себе, при цьому свідомість суб'єктів може бути і неадекватною, спотворено відтворювати предмет рефлексії або точки зору (Іващенко, 2020). По суті, педагогічна діяльність має рефлексивний характер, який проявляється в тому, що, організовуючи діяльність студентів, викладач прагне дивитися на себе і свої дії ніби очима своїх підопічних, враховувати їхню точку зору, погляди, уявляти їхній внутрішній світ, їхню оцінку своєї діяльності. Таким чином, рефлексія являє собою своєрідний подвоєний процес дзеркального відображення один одного, взаємовідображення, внутрішнього світу партнера по взаємодії.

У процесі спілкування іноземною мовою відбувається не просто пізнання і розуміння студентом самого себе, а й з'ясування того, як його сприймає партнер по спілкуванню або група. У взаємодії викладача і студентів можна виділити три етапи: інформаційний, навчально-реалізаційний та рефлексивно-оціночний (Янкович, 2015).

Перший етап (інформаційний) зумовлений освоєнням змісту програми з іноземної мови, розвитком цілісного уявлення про цю дисципліну, стимулюванням пізнавальної активності студентів у процесі іншомовної підготовки.

Другий етап (навчально-реалізаційний) пов'язаний із проєктуванням, прогнозуванням і самореалізацією навчальної діяльності студентів для вивчення професійно спрямованої іноземної мови. Цей етап передбачає управління спілкуванням у навчальному процесі, що розвиває:

- встановлення психологічного контакту з групою для передачі інформації та її особистісного сприйняття студентами;
- створення обстановки колективного пошуку і спільних рішень;
- управління пізнавальною діяльністю студентів;
- єдність ділового та особистісного аспектів;
- цілісна, педагогічно доцільна система взаємовідносин викладача і студентів.

Третій етап (контрольно-оцінний) пов'язаний з оцінюванням викладачем і студентами навчальних досягнень у ході вивчення іноземної мови. Результатом взаємодії викладача і студентів у процесі вивчення іноземної мови є набуття необхідних теоретичних і практичних навичок іншомовного спілкування, формування стійкої мотивації до вивчення іноземної мови, позитивне ставлення та інтерес до занять, ціннісне орієнтування на якісне засвоєння знань, прагнення до творчої реалізації своїх здібностей.

Висновок. Взаємодія забезпечує індивідуальний шлях розвитку кожного студента залежно від рівня його підготовленості, здібностей, індивідуально-психологічних та особистісних особливостей. Виникає реальна можливість здійснювати перетворення в пізнавальний, емоційно-вольовий, особистісний сферах учасників багатостороннього спілкування, у результаті якого активізується розумова діяльність студентів, підвищується мотивація говоріння і загальний «тонус» заняття з іноземної мови, розвивається здатність до спілкування, зміцнюються міжособистісні відносини студентів, забезпечується обмін знаннями, підвищується статус людини в колективі. У результаті студенти вчаться не тільки працювати самостійно, а й допомагати іншим студентам опановувати необхідні знання. А оскільки подібні прийоми роботи ґрунтуються на навчанні в спілкуванні, то це, природно, сприяє реалізації методичного принципу комунікативної спрямованості навчання іноземної мови.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Дегтярьова Г.С. Руденко Л. А. Теоретичні та методичні основи розвитку комунікативної компетентності майбутніх фахівців сфери обслуговування : навчально-методичний посібник. К. Педагогічна думка, 2010. 192 с.
2. Іващенко А. І. Професійна рефлексія як механізм саморозвитку майбутніх психологів : дис. канд. псих. наук: 19.00.07; Нац. пед. ун-т імені М.П. Драгоманова. Київ, 2020. 248 с.
3. Кравчинська, Т. С. Педагогіка партнерства – основні ідеї, принципи та сутність. URL: <http://lib.iitta.gov.ua/707221/1/> 2017.
4. Малихін, О., & Ліпчевська, І. Візуалізація навчальної інформації як складова професійної підготовки майбутнього вчителя початкової школи. Український Педагогічний журнал, 2023 (4), 59-66. <https://doi.org/10.32405/2411-1317-2022-4-59-66>
5. Тютюнник М. Теоретичні аспекти моделювання як методу наукового дослідження. Вісник ЧНПУ ім. Т. Г. Шевченка. Вип. 96, серія «Педагогічні науки» Чернівці: Ред-вид. центр ЧНПУ, 2012. С.270.
6. Янкович О. І. Освітні технології сучасних навчальних закладів: навчально-методичний посібник. Тернопіль : ТНПУ ім В. Гнатюка, 2015. с.212. ISBN 978-966-308-463-3
7. Яшенкова О.В. Основи теорії мовної комунікації. навч.посібник. Київ. ВЦ «АКАДЕМІЯ» 2010. с. 312.
8. Halatsyn, K. Simulation of professional situations at English classes for students of technical specialties Priority areas for development of scientific research: domestic and foreign experience : collective monograph edited by authors. 2nd ed. Riga, Latvia : "Baltija Publishing", 2021. P. 18-36.
9. Pradono S., et al. A Method for Interactive Learning. Comm IT. 2013. Vol. 7, no. 2, 46-48.
10. Siti Fatimah Omar, et al., Interactive language learning activities for learners' communicative ability. International Journal of Evaluation and Research in Education. (IJERE) Vol. 9, No. 4, December 2020, 1010-1016.

REFERENCES

1. Dehtiarova H.S. Rudenko L. A.(2010) Teoretychni ta metodychni osnovy rozvytku komunikatyvnoi kompetentnosti maibutnix fakhivtsiv sfery obsluhovuvannia [Theoretical and methodological foundations for the development of communicative competence of future service professionals: a study guide] navchalno-metodychnyi posibnyk. K. Pedahohichna dumka, 192 s. [in Ukrainian].
2. Ivashchenko A. I.(2020) Profesiina refleksiiia yak mekhanizm samorozvytku maibutnix psykholohiv [Professional reflection as a mechanism of self-development of future psychologists] dys. kand. psyk. Nauk; 19.00.07; Nats. ped. un-t imeni M.P. Drahomanova. Kyiv. 248 s. [in Ukrainian].
3. Kravchynska, T. S. (2017). Pedahohika partnerstva – osnovni idej, pryntsyipy ta sutnist [Pedagogy of partnership – basic ideas, principles and essence].URI URL: <http://lib.iitta.gov.ua/707221/1/> 2017 [in Ukrainian].
4. Malykhin, O., & Lipchevska, I. (2023). Vizualizatsiia navchalnoi informatsii yak skladova profesiinoi pidhotovky maibutnoho vchytelia pochatkovoї shkoly [Visualisation of Educational Information as a Component of Future Primary School Teacher's Professional Training]. Ukrainskyi Pedahohichnyi zhurnal, vol. 4, pp. 59-66. URI <https://doi.org/10.32405/2411-1317-2022-4-59-66> [in Ukrainian].
5. Tiutiunnyk M. (2012) Teoretychni aspekty modeliuvannia yak metodu naukovoho doslidzhennia [Theoretical aspects of modelling as a method of scientific research] Visnyk ChNPU im. T. H. Shevchenka. Vol. 96, seriia «Pedahohichni nauky» Chernihiv: Red-vyd. tsentr ChNPU, p..270. [in Ukrainian].
6. Yankovych O. I. (2015) Osvitni tekhnolohii suchasnykh navchalnykh zakladiv. [Educational technologies of modern educational institutions: a study guide] navchalnometodychnyi posibnyk. Ternopil : TNPU im V. Hnatiuka, s. 212. ISBN 978-966-308-463-3 [in Ukrainian].
7. Yashenkova O.V.(2010) Osnovy teorii movnoi komunikatsii. navch.posibnyk.[Fundamentals of the theory of language communication]. Kyiv. VTs «AKADEMIIA» p. 312 [in Ukrainian].
8. Halatsyn, K. (2021) Simulation of professional situations at English classes for students of technical specialties Priority areas for development of scientific research: domestic and foreign experience : collective monograph edited by authors. 2nd ed. Riga, Latvia : "Baltija Publishing". P. 18-36.
9. Pradono S., et al. (2013). A Method for Interactive Learning. Comm IT. Vol. 7, no. 2, 46-48.
10. Siti Fatimah Omar, et al. (2020) Interactive language learning activities for learners communicative ability. International Journal of Evaluation and Research in Education. (IJERE) Vol. 9, No. 4, December, 1010-1016.